

ALYTAUS MIESTO SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS SVEIKATOS BIURAS

Biudžetinė įstaiga, Daugų g. 5A, LT-62169 Alytus, tel./faks. (8 315) 51 653 el. p. biuras@alytausvsb.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 301768543

**Triukšmo Alytaus miesto tyliosiose zonose 2016 m.
matavimų rezultatai**

2017 m.

IVADAS

Triukšmas nuo senų laikų trukdo žmonėms. Gyvenime žmonės su triukšmu susiduria tiek darbo, tiek gyvenamojoje aplinkoje ir dėl jo poveikio gali būti trikdoma jų sveikata. Skaudžiausia pasekmė, kurią gali sukelti triukšmas, yra akustinė trauma – staigus fizinis klausos praradimas. Ilgalaikis triukšmo poveikis gali sukelti klausos susilpnėjimą. Triukšmas žmones taip pat veikia netiesiogiai kaip stresorius, ir dėl to pasireiškia poveikis nervų, kraujotakos, virškinimo, endokrininei ar kaulų-raumenų sistemai. Iš tokių sveikatos sutrikimų galima paminėti kraujotakos sistemos ir miego sutrikimus, nerimą, pablogėjusį žinių įsisavinimą bei kitus su stresu susijusius sveikatos sutrikimus. Pabrėžiamas žalingas triukšmo poveikis vaikams – mokymuisi ir elgesiui.

Triukšmo poveikis žmogaus organizmui priklauso nuo garso stiprumo ir veikimo trukmės. Triukšmas veikia fiziologiškai ir psichologiškai, trukdo pagrindinei kasdinei veiklai, miegui, poilsiui, mokymuisi ir bendravimui. Pasaulio sveikatos organizacija nurodo šiuos triukšmo sukeltus padarinius: susierzinimas, miego trikdymas, psichinė sveikata, klausos sutrikimai, hipertenzija, išeminė širdies liga.

Miestuose didžiausią įtaką daro tankus gatvių tinklas, sankryžos, automobilių skaičius, greitis, kelio dangos medžiaga ir kokybė. Triukšmo mastai priklauso nuo eismo intensyvumo. Plečiantis transporto ir pramonės infrastruktūroms, didėja ir aplinkos triukšmas. Miesto ir buitinis triukšmo lygis būna nuo 40 iki 100 dBA, tai toks triukšmo lygis, kuriam būdingos visos organizmo pakitimų stadijos. Todėl yra svarbu, kad gyvenamojoje aplinkoje išliktų kuo daugiau vietų, neviršijančių triukšmo ribinių dydžių. Mokslininkai tyrinėjantys triukšmo poveikį žmonėms yra nustatę, kad esant didesniai nei 40 dBA aplinkos triukšmo lygiui yra juntamas sudirginimas, o triukšmui viršijus 70 dBA ypač padidėja širdies kraujagyslių ligų ir klausos pakenkimo rizika. Viršnorminis triukšmo lygis gyvenamojoje aplinkoje naktį dažnai tampa miego sutrikimų priežastimi.

Pagrindinis triukšmą reglamentuojantis teisės aktas yra Lietuvos Respublikos Triukšmo valdymo įstatymas kartu su poįstatyminiais aktais.

I. SKYRIUS TYRIMŲ REZULTATAI

Alytaus mieste aplinkos triukšmo tyrimo tikslas – fizikinių dydžių parametru matavimai, kurių duomenų analizė nustatytų triukšmingas vietas, numatant priemones, kurios padėtų išvengti, sumažinti, apsaugoti visuomenę nuo aplinkos triukšmo kenksmingo poveikio, nustatant esamą situaciją Alytaus miesto savivaldybės tyliosiose zonose. Tyrimo metu buvo siekiama nustatyti dienos, vakaro žiemos sezono metu.

Aplinkos triukšmo matavimai Alytaus miesto savivaldybėje atlikti 2016 žiemą. Ekvivalentinio ir maksimalaus garso slėgio matavimai buvo atlikti 18 Alytaus miesto tyliųjų viešųjų zonų, t. y. Alytaus apskrities S. Kudirkos ligoninės teritorijoje ir 17 švietimo įstaigų teritorijū. Matavimus atliko Nacionalinė visuomenės sveikatos priežiūros laboratorija.

Atliekant triukšmo lygio matavimus buvo stebimas visuminis aplinkos triukšmas, laikant prietaisą nuo žemės paviršiaus 1,5 m.

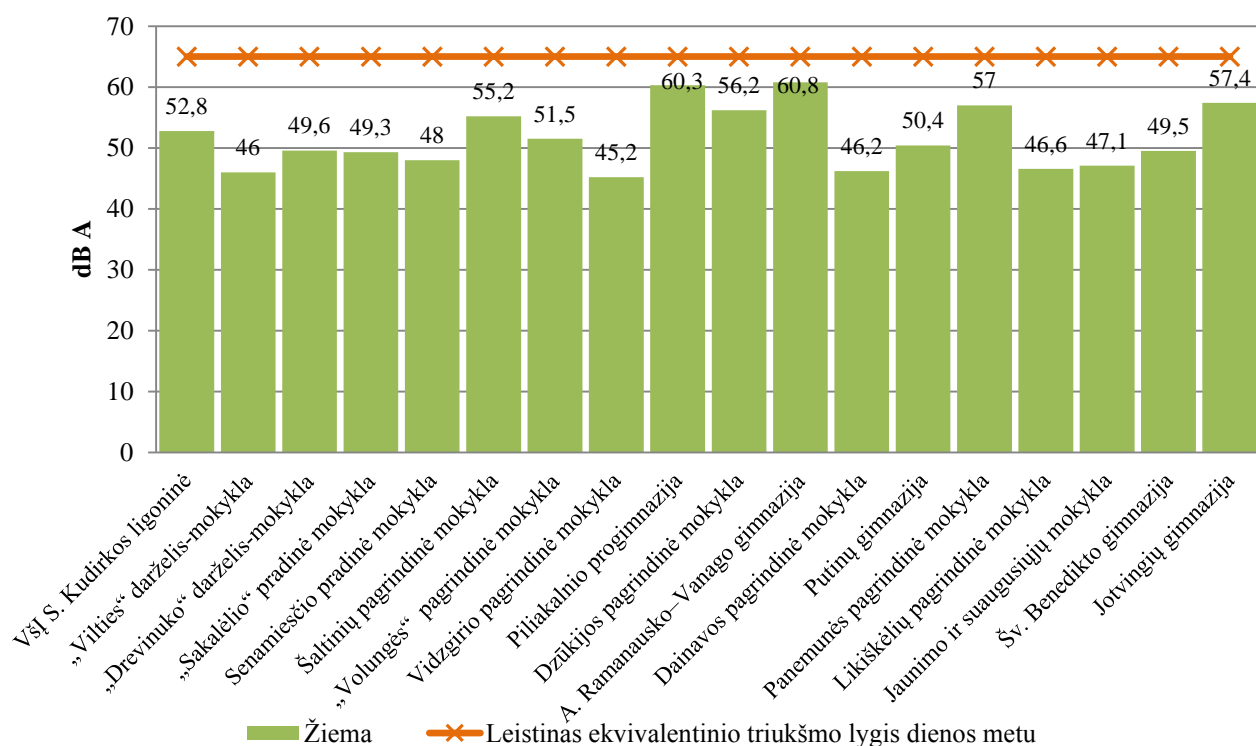
Įvairių šaltinių keliamo triukšmo lygių matavimai, gyvenamuosiuose ir visuomeninės paskirties teritorijose, buvo lyginami su leidžiamomis triukšmo lygio vertėmis, kurios nurodytos Lietuvos higienos normoje HN 33:2011 m. „Triukšmo ribiniai dydžiai gyvenamuosiuose ir visuomeninės paskirties pastatuose bei jų aplinkoje“ (1, 2 lentelės), patvirtintoje Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. birželio 13 d. įsakymu Nr. V-604. Ši higienos norma nustato triukšmo šaltinių skleidžiamo triukšmo ribinius dydžius gyvenamuosiuose ir visuomeninės paskirties pastatuose bei jų aplinkoje, o taip pat didžiausius leidžiamus triukšmo ribinius dydžius, naudojamus triukšmo strateginio kartografavimo rezultatams įvertinti. Higienos norma netaikoma paties fizinio, juridinio asmens ar filialo keliamo ir jį veikiančio triukšmo, žmonių bei gyvūnų keliamo triukšmo, triukšmo darbo vietose ir transporto priemonių viduje vertinimo atvejais.

1 lentelė. Didžiausi leidžiami triukšmo ribiniai dydžiai gyvenamuosiuose ir visuomeninės paskirties pastatuose bei jų aplinkoje

Eil. Nr.	Objekto pavadinimas	Paros laikas, val.	Ekvivalentinis garso slėgio lygis (L_{AeqT}), dBA	Maksimalus garso slėgio lygis (L_{AFmax}), dBA
1.	Gyvenamųjų pastatų (namų) gyvenamosios patalpos, visuomeninės paskirties pastatų miegamieji kambariai, stacionariųjų asmens sveikatos priežiūros įstaigų palatos	6–18	45	55
		18–22	40	50
		22–6	35	45
2.	Visuomeninės paskirties pastatų patalpos, kuriose vyksta mokymas ir (ar) ugdymas		45	55
3.	Gyvenamųjų pastatų (namų) ir visuomeninės paskirties pastatų (išskyrus maitinimo ir kultūros paskirties pastatus) aplinkoje, veikiamoje transporto sukeliama triukšmo	6–18	65	70
		18–22	60	65
		22–6	55	60
4.	Gyvenamųjų pastatų (namų) ir visuomeninės paskirties pastatų (išskyrus maitinimo ir kultūros paskirties pastatus) aplinkoje, išskyrus transporto sukeliama triukšmą	6–18	55	60
		18–22	50	55
		22–6	45	50
5.	Maitinimo ir kultūros paskirties pastatų salėse estradinių ar kitų pramoginių renginių metu,		80	85

	kino filmų demonstravimo metu			
6.	Atviros koncertų ir šokių salės estradinių ar kitų pramoginių renginių metu	6–18	85	90
		18–22	80	85
		22–6	55	60

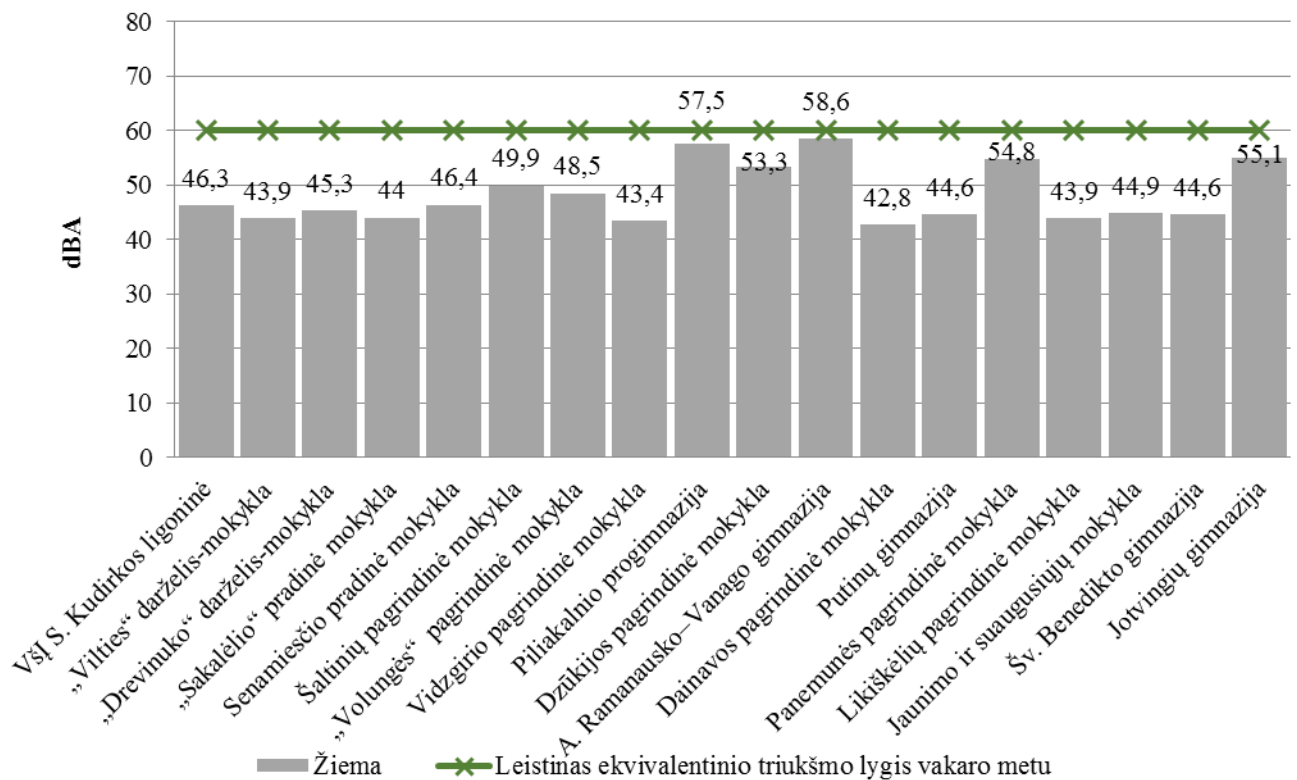
Dienos metu nei vienoje iš matuotų vietų ekvivalentinis triukšmo lygis neviršijo leistinos 65 dBA ribos žiemos sezono metu. Didžiausias leistinas ekvivalentinio triukšmo lygis dienos metu užfiksuotas Piliakalnio progimnazijos, A. Ramanausko–Vanago gimnazijos teritorijoje (1 pav.).

1 pav. Ekvivalentinio triukšmo lygis Alytaus miesto tyliosiose zonose žiemos sezono dienos metu (dBA)

(Šaltinis: Alytaus miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro duomenys, 2016 m.)

Vakaro metu nei vienoje iš matuotų vietų ekvivalentinis triukšmo lygis neviršijo leistinos 60 dBA ribos žiemos sezono metu. Ekvivalentinio triukšmo lygis vakaro metu matavimo vietose kito nuo 42,8 iki 58,6 dBA. Mažiausios vertės gautos Dainavos pagrindinės mokyklos teritorijoje, o didžiausios A. Ramanausko-Vanago gimnazijos ir Piliakalnio gimnazijos teritorijose (2 pav.).

2 pav. Ekvivalentinio triukšmo lygis Alytaus miesto tyliosiose zonose žiemos sezono vakaro metu (dBA)

(Šaltinis: Alytaus miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro duomenys, 2016 m.)

Maksimalus triukšmo lygis dienos metu matavimo vietose kito nuo 50,9 iki 65,6 dBA, bet neviršijo 70 dBA leistinos ribos. Didžiausios vertės dienos metu buvo užfiksuotos A. Ramanausko-Vanago gimnazijos ir Piliakalnio progimnazijos teritorijose. Maksimali leistina triukšmo lygio riba – 65 dBA, taip pat nebuvo viršyta vakaro metu nei vienoje teritorijoje ir svyravo nuo 47,4 iki 62,8 dBA. Didžiausios triukšmo lygio vertės vakaro metu buvo užfiksuotos Piliakalnio progimnazijos, Panemunės pagrindinės mokyklos ir A. Ramanausko-Vanago teritorijose (2 lentelė).

2 lentelė. Maksimalaus garso slėgio lygio Alytaus miesto tyliosiose zonose žiemos sezono metu (dBA).

Alytaus miesto tyliosios viešosios zonos	Žiemos sezono metu	Žiemos sezono metu
	Dienos metu	Vakaro metu
VšĮ Alytaus apskrities S. Kudirkos ligoninės teritorija	59,2	52,6
„Vilties“ darželis-mokykla	55,6	48,6
„Drevinuko“ darželis-mokykla	56,5	49,7
„Sakalėlio“ pradinė mokykla	54,7	54,2
Senamiesčio pradinė mokykla	57,4	53,2
Šaltinių pagrindinė mokykla	63,1	56,4

„Volungės“ pagrindinė mokykla	59,2	56,4
Vidzgirio pagrindinė mokykla	50,9	50,4
Piliakalnio progimnazija	65,6	62,8
Dzūkijos pagrindinė mokykla	61,4	60,3
Adolfo Ramanausko-Vanago gimnazija	65,3	61,4
Dainavos pagrindinė mokykla	57,7	53,8
Putinų gimnazija	57,6	47,8
Panemunės pagrindinė mokykla	61,9	61,7
Likiškėlių pagrindinė mokykla	51,5	47,8
Alytaus jaunimo ir suaugusiųjų mokykla	53,0	48,2
Šv. Benedikto gimnazija	55,9	47,4
Jotvingių gimnazija	62,8	59,1

(Šaltinis: Alytaus miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro duomenys, 2016 m.)

APIBENDRINIMAS

Triukšmas kylantis gatvėse daugiausiai priklauso nuo eismo intensyvumo ir eismo srauto sudėties, todėl siekiant suvaldyti transporto keliamą triukšmą būtina valdyti eismo intensyvumą gatvėse. Norint sumažinti triukšmą kylantį gatvėse svarbu plėtoti viešojo transporto sistemą, skatinti gyventojus naudotis bemotorėmis transporto priemonėmis. Norint suvaldyti transporto keliamą triukšmą pagrindinėse miestų gatvėse rekomenduojama riboti arba perskirstyti eismo srautus bei nukreipti tranzitinius transporto srautus aplinkeliais.

Ne esant galimybių efektyviai valdyti eismo intensyvumą, belieka taikyti technines ir kitas priemones: triukšmą mažinančias triukšmo šaltinyje, triukšmo sklidimą mažinančias ir apsaugančias pastatus bei patalpas nuo triukšmo poveikio.

2016 metais atlikus aplinkos triukšmo lygio matavimus 18 Alytaus miesto savivaldybės tyliųjų zonų paaiškėjo, kad ekvivalentinio ir maksimalaus triukšmo lygio ribų nebuvo viršyta, dienos ir vakaro metu nei vienoje teritorijoje, pagal Lietuvos higienos normoje HN 33:2011 nustatytas reikalavimus.

ĮGYVENDINTOS TRIUKŠMĄ MAŽINANČIOS PRIEMONĖS

Triukšmo lygio valdymui Alytaus mieste įgyvendinamos šios pagrindinės priemonės:

- kasmet atliekamas einamasis gatvių, šaligatvių, kiemų remontas;
- kasmet taikomos eismo organizavimo priemonės (tam tikrose miesto dalyse ribojamas transporto priemonių greitis ir kt.);
- visuomeninės paskirties pastatuose (mokyklose, lopšeliuose darželiuose, sveikatos įstaigose) keičiami langai, užtikrinantys geresnę garso izoliaciją;
- vystoma želdynų sistema, atsodinami gatvių želdiniai;
- visuomenė informuojama apie neigiamą triukšmo poveikį, organizuojami renginiai triukšmo prevencijai.

Alytaus miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro informacija